

folyamán, de nem egészen bizonyos. — **Piscator.** 1. Állandóan a fővárosban tartózkodik. 2. Erre vonatkozólag nem adhatunk felvilágosítást. 3. Nem használjuk. 4. A magyar alexandrinus nem időmértekes, hanem hangstílyos versforma. Igaza van, hogy Arany János írta a legszebb alexandrinusokat. — **D. L.** (Ungvár). Annak az iskolának a címe a következő: Skultúra Lajos hibás beszédűek és dadogók intézete, Budapest, V. ker., Báthory-utca 20. — **Sch. J.** (Arad). Levelét átadtuk a kiadóhivatalnak. — **K. D.** 1. A lipseiek (Gottsched) és a svájciak (Bodmer) harcát a költői tehetség mi-voltának megállapítása, meghatározása idézte elő. Gottsched azt mondta, hogy a költészetet meg lehet tanulni, Bodmer és hívei pedig a költői képzeletet helyezték előtérbe; a képzelet (fantázia) alatt Bodmer, úgy látszik, a tehetséget értette. A Bodmer álláspontja természetesen sokkal helyesebb. 2. A pártoskodás közvetlen előidézője Milton «Elveszett paradicsom»-ának fordítása volt, melyet Bodmer prózában ültetett át német nyelvre. 3. A «Kritische Dichtkunst» négy kiadást ért meg. — **K. B.** (Tóvis). Jövő számunkban arról is hozunk cikket. — **N. F.** (Budapest). Kérdéseid közül válogatunk. — **K. Zs.** (Sepsi-Szent-György). Látatlanba nem

mondhatunk ítéletet. — **B. Gy.** (Maros-Vásárhely). Irjon a «Magyar Turista Egylet» titkári hivatalához (Budapest, IV., Aranykéz-utca); az szívesen felvilágosítjuk. — **W. S. és F.** (Budapest). 1. Nem lehet bészítia. 2. Bekötési táblát kaphat. Az ára 1 kor. kötetni. 3. Bekötési táblát kaphat. Az ára 1 kor. 60 fill. — **B. E.** (Szege) Mihelyt a jelzett előfizetők beérkeznek, a lapot fél évig ingyen fogjuk küldeni. Szíves fardozásáért fogadjuk köszönetünket. — **A. D.** (Buda-pest) 1. Nem lapunkba való. 2. Októberben jelent meg az új évfolyam első száma. 3. Már évek óta állandóan Budapesten tartózkodik. 4. Nem fogadjuk el. 5. Legközelebbi számunkban. — **Anonimus.** 1. Ha szavazattöbbséggel döntöttek, az elnök szavazata kettőt számít. 2. Legjobb lesz, ha belé nyugosznak, mert önöknek nincs igazuk. — **G. P.** (Nagyvárad) Küldjön be történelmi kérdéseket. — **K. L.** (Pécs) A rejtvényeket, melyeket közlésre szám, külön darab papírra kell leírni. A mostani nem közölhető. — **ifj. G. P.** (Selmecbánya) Előbbi üzenet önnök is szól. — **R. O.** (Budapest) 1. Mint lát-hatja, önt sem kerülte el a szerencse. 2. Megrendelheti a Franklin-Társulatnál. 3. Telkes Simon úr (Budapest, Attila-körút) szívesen felvilágosítja önt erről a kérdésről. **R. M.** Rejtvényeidet közöljük.

Magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1904 évi október 1-ső napjától.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

Délétűt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	hová	vonat-szám	óra	perc	hová
28	6 20	szv.	Triest, Nagy-Kanizsa	944	12 00	szv.	Kiskőrös
10	6 45	«	Bécs, Graz	8	12 25	szv.	Győr, Bécs
912	7 00	gyv.	Szabadka	310	12 35	«	Szombathely
302	7 10	«	Ruttka, Berlin	320	1 30	«	Hatvan, Miskolcz
906	7 15	szv.	Belgrád, Brod	602 1)	2 00	gyv.	Gödöllő
			Gyulafehérvár	4	2 05	«	Arad, Bukarest 1)
			Nagyszében,				Bécs, Páris,
604	7 25	gyv.	Kolozsvár, Tóvis	504	2 15	«	London, Fehring
			Máramaros-Sziget				Kolozsvár, Tóvis,
1302	7 30	«	Fehring, Graz	510	2 20	szv.	Szatmár-Németi
			Kassa, Munkács,	20	2 25	«	Szolnok
402	7 40	«	Máramaros-Sziget	404	2 35	gyv.	Bécske, Lemberg
1508	7 50	szv.	Kassa, Csorba				Kassa, Lemberg
318	8 00	«	Gödöllő				Bosna-Brod,
			Zágráb, Fiume,	904	2 40	«	Belgrád,
			Torino, Róma,				Konstantinápoly
1002	8 00	gyv.	Pécs, Vinkovce	312	2 40	szv.	Hatvan
			Arad, Brassó				Pécs, Eszék,
606	8 10	szv.	Zágráb, Fiume,	1902	3 00	gyv.	Gyékényes
			Pécs, Brod				Gyékényes
1006	8 15	«	Munkács, Máramaros-Sziget	910	3 10	szv.	Szabadka
			Bécs, Brod				Adony-Pusztasabolcs,
408	8 35	«	Bécs, Graz	1022	3 20	vv.	szabolcs, Paks
			Kolozsvár, Brassó	304	3 30	gyv.	Ruttka, Berlin
2	8 50	gyv.	Máramaros-Sziget	16	4 30	szv.	Győr
			Stanislaw	322	5 20	«	Gödöllő
506	9 00	szv.	Ruttka, Berlin	308	5 35	«	Ruttka, Berlin
				508	5 45	«	Kolozsvár, Brassó
306	9 35	«		314	6 25	«	Hatvan
							Zágráb, Fiume,
				1004	6 50	gyv.	Róma, Nápoly
							Máramaros-Sziget,
							Stanislaw
				1706	7 05	szv.	Stanislaw
				22	7 25	«	Bécske, Triest
				1008	8 30	«	Zágráb, Fiume,
				1510	8 45	«	Pécs, Bosna-Brod
							Kassa, Csorba
				502	9 15	gyv.	Kolozsvár,
							Bukarest, Stanislaw
				406	9 40	szv.	Lemberg, Kassa,
							Máramaros-Sziget
				1304	9 40	«	Fehring, Graz
				608	10 00	«	Arad, Brassó
				908	10 10	«	Belgrád, Eszék,
							Bosna-Brod
				12	10 30	«	Bécs, Sopron
				328	11 10	vv.	Ruttka, Miskolcz

1) Bezárólag november 15-ig, azontul csak Brassóig közlekedik.
2) Csak hétköznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.

Délétűt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	honnan	vonat-szám	óra	perc	honnan
645	5 00	szv.	Mária-Radna,	319	12 15	szv.	Gödöllő
327	5 20	vv.	Nagyvárad	7	12 30	«	St. M. Bruck
1707	5 45	szv.	Berlin, Ruttka	301	12 50	gyv.	Szombathely, Győr
			Stanislaw,				Berlin, Ruttka
607	6 10	«	Máramaros-Sziget	903	1 10	«	Konstantinápoly,
19	6 15	«	Brassó, Arad				Belgrád, Bosna-
405	6 35	szv.	Bécske, Gyékényes	601 1)	1 10	«	Brod, Eszék
			Lemberg, Kassa				Bukarest, 1) Arad
11	6 40	«	Máramaros-Sziget	1901	1 30	«	Gyékényes, Eszék,
			Bécs, Triest				Pécs
907	7 05	szv.	Belgrád, Bosna-	401	1 30	«	Lemberg, Kassa
			Brod				London, Páris,
507	7 10	«	Brassó, Kolozsvár	1	1 45	«	Bécs, Fehring
1303	7 25	«	Graz, Fehring	503	1 50	«	Tóvis, Kolozsvár,
317	7 25	«	Gödöllő				Szatmár-Németi
309	7 35	«	Hatvan	313	3 10	szv.	Hatvan, Szerencs
501	7 50	gyv.	Bukarest, Brassó	321	5 40	«	Gödöllő
1021	7 50	vv.	Pusztasabolcs	15	6 35	«	Győr
			Fiume, Zágráb,				(Brassó, Kolozsvár,
1005	8 10	szv.	Bosna-Brod, Pécs	505	6 40	«	Stanislaw,
1509	8 15	«	Csorba, Kassa				Máramaros-Sziget
311	8 45	«	Hatvan	905	6 55	«	Belgrád, Brod
1003	8 50	gyv.	Torino, Róma,	305	7 00	«	Berlin, Ruttka,
			Fiume, Zágráb				Szerencs
13	9 05	szv.	Győr	3	7 10	gyv.	Bécs, Graz
509	9 05	«	Szolnok	605	7 20	szv.	Brassó, Arad
307	9 15	«	Berlin, Ruttka				Fiume, Zágráb,
909	9 50	«	Szabadka	1007	7 55	«	Brod, Pécs
			Nagy-Kanizsa,				Munkács,
27	10 15	«	Triest	407	8 30	«	Máramaros-Sziget
							Kiskőrös
				21	8 40	«	Kassa
				1507	8 50	«	Csorba, Kassa
							Torino, Róma,
				1001	9 05	gyv.	Fiume, Zágráb,
							Vinkovce, Pécs
				303	9 15	«	Berlin, Ruttka
				911	9 20	«	Szabadka
				9	9 30	szv.	Bécs, Graz
							Nagy-Szeben,
				603	9 35	gyv.	Gyulafehérvár,
							Tóvis, Kolozsvár,
							Máramaros-Sziget
				1301	9 45	«	Graz, Fehring
				403	9 55	«	Munkács, Kassa,
							Máramaros-Sziget

1) Bezárólag november 15-ig, azontul csak Brassóig közlekedik.
2) Csak hétköznapokon közlekedik.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GAAL MÓZES.
Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest,
IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Kéziratokat nem adunk vissza.

LOTZ KÁROLY.

1833—1904.

A XIX. századnak három nagy magyar festője van. Mindháromnak a munkássága ennek a századnak a második felére esik. Kettő közülök: *Munkácsy Mihály* és *Lotz Károly* már nem a miénk. A halál kiragadta őket közülünk, hogy halhatatlanokká tegye őket.

Egyiknek se volt valami fényes életmódja. Munkácsynak külföldre kellett mennie, hogy itthon nem méltányolt, meg nem értett művészetének jutalmát elnyerhesse. Párisban telepedik le s ott szerez a magyar névnek dicsőséget akkor, midőn *Zichy Mihály* hasonló okokból távozik hazánkból. Páris és a szentpétervári cári palota a magyar festőművészet történetében mindig szomorúan emlékeztető helyek lesznek.

Lotz pedig — mindnyájunk háttartalan csodálatára — mint a német föld szülőtte, magyarrá lesz, itt szolgálja «szép, magyar hazáját» lelkesedéssel, művészetének azzal a varázsával, melyet abban az időben még nálunk bizony alig értettek meg. Csaka magyar nép öszintesége s igaz vendégszeretete mentett meg bennünket attól, hogy a nagy triász e jeles tagja is ki ne vándoroljon a külföldre.

Most örökre itt hagyott bennün-

LOTZ KÁROLY.

ket. A hessenhomburgi bölcsőt Lotz Károly koporsójától 70 esztendő választja el, melyből egy felszázad becsületes, művészi munkára esik.

Az ébredés korának vezérférfiai közül való, ki különösen a hatvanas években tűnik fel *Petőfi* verseihez készült festményeivel. A magyar népelet kedvéért odahagyja a görög hitrege világát, bécsi mesterétől, a híres freskó-festő *Rahl*tól megváltik s az Alföld s annak ezer bája ihleti meg a már akkor ismert festőt. Ekkor festi meg legjelesebb *Petőfi*-illusztrációit a *János vitéz*-hez. A *Lóvásár*, *Alföldi pusztája*, *Szerelmes betyár* is a magyar népelet mély ismerőjeként mutatják be a fiatal Lotzot. Az elnyomatás idejében nem jelenhettek meg e nemzeti tárgyú képek s az akkoriban festett történelmi képek sem kedvelték meg Lotzot az akkori fölöttes hatósággal.

Lotz művészetének tetőpontját a falfestészetben éri el. Mestere, *Rahl*, tehetségét már oly nagyra becsüli, hogy munkatársává fogadja a bécsi görög templom s a *Heinrichshof* falfestészeti munkálatainál.

Mély felfogás, a történet és a hitrege költői átalakítása biztos, határozott esetkezelés és az egész műnek egy nagy eszme által való áthatása, ezek a Lotz képei.

Nem ismert iskolákat, nem szegődött semmiféle irányhoz, hanem céljául csak az igaz művészetet, az örök szépet tűzte ki. A festészetben sem ismert különböző ágakat, mit legjobban sokoldalúságával bizonyított be. Az illusztrálás épp oly kedves neki, mint akár a történelmi kép vagy az arcképfestés.

Rahl hatása alól felszabadulván, mint kiforrott művészi egyéniség jelenik meg festőművészetünk történetében. Műveinek forrásai: teremtő képzelete, a hagyomány és tanulmányai.

Legjelesebb festménye az *Opera mennyezete*, mely az *Olympost* ábrázolja. *Apollo* a kép kiemelkedő alakja. Lantját pengeti s vidám zenéje a köréje csoportosuló görög isteneket pajkos légi táncra csábítja. *Hermest* és *Poseidont* is ott látjuk a vígatók között, csak az istenek istene: *Zeus* szemléli egykedvűen társai mulatságát.

Az *Olymposban* a szemléltet leginkább a mesteri elhelyezés és a csoportok egybeállítása lepi meg. A festmény nyüzsgő az élettől és még sem zsúfolt, az egyes csoportokat bámulatos izléssel helyezi egymás mellé a festő, de még sem szakítja ki őket a kép egységéből; kiváltképpen e két mozzanat emeli e festményt művészi magaslatára, egyéb, itt fel nem sorolt, jelességei mellett.

Utolsó művei közül valók az új országház mennyezetképei, melyek közül kivált kettő: *Magyarország és a törvényhozás apoteozisa* válik ki.

Az igazságügyi palota mennyezetképében: *Justitia*-ban annyi a gondolat, annyi az eszme olyan eredeti a felfogása, hogy méltán sorakozik Lotz legjelesebb művei mellé.

Justitia szeme nincs bekötte. Látni akar, kíváncsi, hogy kinek a részén van az igazság, jobbra vagy balra billen-e a mérleg. Pallósát csapásra készen tartja s jaj annak, aki bűnös. Itt a gyilkosságot látjuk, ott a védelmet s kettőjük között a megalkuvást nem ismerő Igazságot.

Nem ilyen szűk keretbe való Lotz műveinek ellemzése. Aki nem látta festményeit, annak hiába is magyaráznók azokat; csak legfőbb műveit akarjuk felsorolni, hogy fogalmunk legyen Lotz Károly sokoldalú munkásságáról.

A budapesti *Vigadó*, a *Nemzeti Múzeum*, az *Akadémia* dísztermének freskói, az új országház, a budai *Mátyás templom*, a lipótvárosi *bazilika* és a *ferencvárosi templom*, az egyetemi könyvtár díszítései is az ő esetének dicsőségét hirdetik. Sok főúr palotáját is ő népesítette be az ókori világ alakjaival (*Károlyi Sándor* gróf, *Lipthay Béla* báró, *Saxlehner András*, *Wenckheim Frigyes* gróf és *Wodianer* báró palotái).

Élete utolsó éveiben ismét visszatért az arcképfestészethez s művészi képeit a *Mücsarnok* nagy aranyéremmel tüntette ki.

A színek világának kitűnő ismerője meghalt. Művészi képzelete nem munkálkodik többé, éles, megfigyelő szemei lecsukódtak örökre, az eszé kihullott kezéből... Lotz Károly elköltözött az örökkévalóságba... *Vértes József.*

COPPERFIELD DÁVID

ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

Anyám alázatosan rájok tekint, becsukja a könyvet, és félreteszi, mint olyan hátralékot, amelyet újra meg kell tanulnom, ha a többi feladatokat elvégeztem.

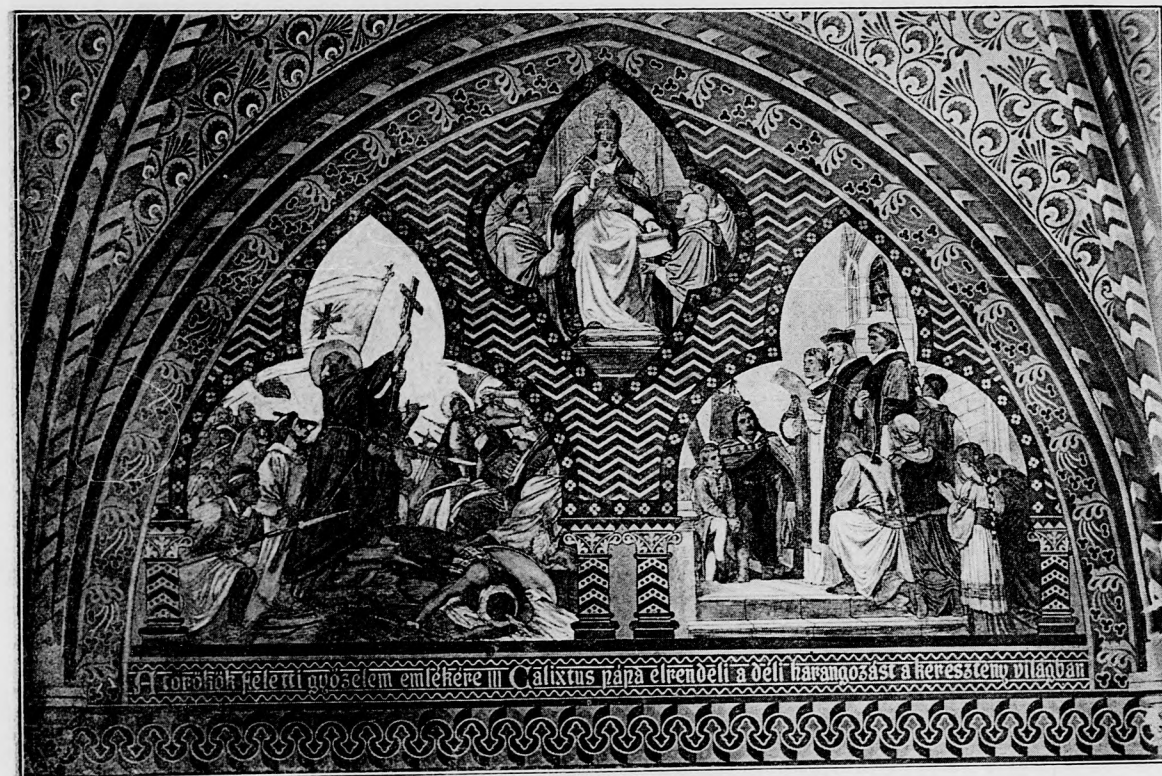
Csakhamar rakásra gyűl a hátralék, s úgy dagad, mint a guruló hólapda. Minél jobban növekszik, én annál ostobább leszek. Végül lemondok már a szabadulás minden reményéről, és

rábízom magamat végzetemre. Anyám sápadozva, rettegve ül a helyén. Egyszerre csak feláll *Murdstone* úr, veszi a könyvet, hozzám vágja, vagy fiültövon ver vele, és kilödi a szobából.

Ha a leckén túl is estem már, akkor jön még csak a fekete leves, egy rémületes számtani feladvány formájában. Ezt külön az én számomra eszelte ki *Murdstone* úr, s ő maga is adja fel előszóval. Így kezdődik: «Ha bemelegyek egy sajtkereskedésbe, és veszek ötezer darab kerek sajtot, darabját 50 fillérért készpénzen,» és a többi.

esztendeig folytattak, az volt a természetes következménye, hogy komor, lassú észjárású, dacos fiú lettem. Anyámtól is napról-napra jobban elidegenítettek. Azt hiszem, egészen elbutultam volna, ha valami közbe nem jön.

Az atyám után maradt egy kis könyvtár, az egyik emeleti kis szobában, amelybe bejárhattam, mert szomszédos volt az én szobámmal, s amelylyel a házbeliek közül soha senki más nem törődött. Ebből az áldott kis szobából egymás után kerestem fel, hogy mulattasson, egész serege a

LOTZ KÁROLY FALFESTMÉNYE A BUDAVÁRI MÁTYÁS-TEPLOMBAN.

Elkinlódom a sok sajtjal eredménytelenül az ebéd idejéig, amikor kapok a sajt mellé egy darab kenyert, s az est hátralévő részét kegyeszetten tölthetem.

Ha a reggelen elég türethően át is vergődtem, alig nyertem vele mást, mint az ebédet, mert *Murdstone* kisasszony egy percig sem láthatott munka nélkül. Ami a korombeli más gyermekekkel való szórakozást illeti, nagyon kis részem volt benne, mert *Murdstone* úr néjének az volt a véleménye, hogy minden gyermek egy-egy kis vipera, s ennél fogva egyik a másikat megmérgezi.

E bánásmódnak, amelyet körülbelül egy fél-

dicsőséges hősöknek: *Robinson Crusoe*, a *Wakefieldi* lelkész, *Don Quixote*, az *Ezeregy éjszaka*, és a *Tündérmesék*. Ők táplálták képzeletemet, ők éltették bennem a reményt, hogy van valami túl e helyen, és időn. Megvigasztalódtam a magam kis bajai között, amelyek rám nézve nagy bajok voltak, oly módon, hogy kedves hőseimet beleképzeltem e bajokba, s *Murdstone* urat és néjét valamennyi gonosz alakkal azonosítottam.

Ez volt az én egyetlen, az én állandó vigasztalom. Esténként, mialatt a gyerekek lent játszadoztak a temetőben, én ágyam szélén ülve olvastam. A szomszédtság minden pajtájának, a templom minden kövének, s a temető minden

talpalatnyi földjének megvolt az én lelkemben a maga különös vonatkozása a könyvekhez, s minden a bennök előforduló hírneves helyek valamelyikét képviselte.

Az olvasó most épp úgy tudja, mint én, mi voltam, mikor ifjú életemnek ahhoz a pontjához érkeztem, amelyhez éppen most vagyok visszatérőben.

VI.

Egy reggel, mikor könyveimmel beléptem a nappaliba, láttam, hogy anyám nagyon aggodalmas arcot vág. Murdstone kisasszony szilárdan maga elő tekint, Murdstone úr pedig egy hajlós, síma nádpálca végére kötözget valamit. Mikor beléptem, megsuhogtatta a pálcát.

— Mondom, Klára, — szól Murdstone úr, — én magam is gyakran kaptam verést.

Majd hozzám fordulva, így folytatta:

— Dávid, ma sokkal jobban kell vigyáznod, mint rendszeren.

Újra megsuhogtatta a pálcát, azután leült a szokott helyére.

Erre a bevezetésre éreztem, hogy leckém szavai szökdösni kezdenek a fejből, nem egyenkint, nem is soronkint, hanem oldalankint. Rosszul kezdtük, és még rosszabbul folytattuk. Azt hittem, mikor lejöttem szobámból, hogy ma nagyon jól el vagyok készülve, de kiderült, hogy alaposan tévedtem. Könyv-könyv után növelte a hátralék rakást, s mikor végül az ötezer darab sajt-hoz értünk, amelyet Murdstone úr kivételesen aznap nádpálcával helyettesített, az anyám sírva fakadt.

— Klára! — hangzott Murdstone kisasszony intő szava.

— Azt hiszem, rosszul vagyok egy kicsit, — szól az anyám.

Murdstone úr ünnepélyesen intett a néniének, azután felállt, s felkapva a nádpálcát, így szólt:

— Nem kívánhatjuk Klárától, hogy szilárdan viselje azt a kint, amelyet Dávid ma okozott neki. Úrfi, velem jössz az emeletre.

Mikor kivezetett az ajtón, anyám felénk rohant, de Murdstone kisasszony elébe állt. Láttam, hogy anyám befogta a fülét, és hallottam, hogy keservesen zokogott.

Murdstone úr felvezetett a szobámba, lassan, ünnepélyesen, s mihelyt oda érkeztünk, hirtelen hóna alá kapta a fejemet.

— Murdstone úr! — kiáltottam könyörögve. — Ne verjen meg! Kérem, ne verjen meg!

Úgy tartotta a fejemet, mintha csavarba volna szoritva, de valahogyan mégis sikerült kibújni a hóna alól a háta mögött, s egy pillanatra feltartóztattam, könyörögve, hogy ne bántson. De egy pillanat alatt újra lefogott, s erősen rám vágott; én pedig ugyanabban a pillanatban elkaptam a számmal azt a kezét, amellyel lefogva tartott, és keresztül haraptam. Ma is vásik belé a fogam, ha rá gondolok.

Ezután úgy megvert, mintha agyon akart volna verni. Majd eltávozott, s rám zárta kívülről az ajtót; én pedig ott hevertem lázasan, forrón, megtépve, sajgó testtel, gyámoltalanul dühöngve a padlón.

Mikor lecsendesedtem, természetellenes csönd honolt az egész házban. Mikor sajgó fájdalom enyhült, és szenvedélyem kezdett csillapúlni, mélyen kezdtem érezni gonoszságomat.

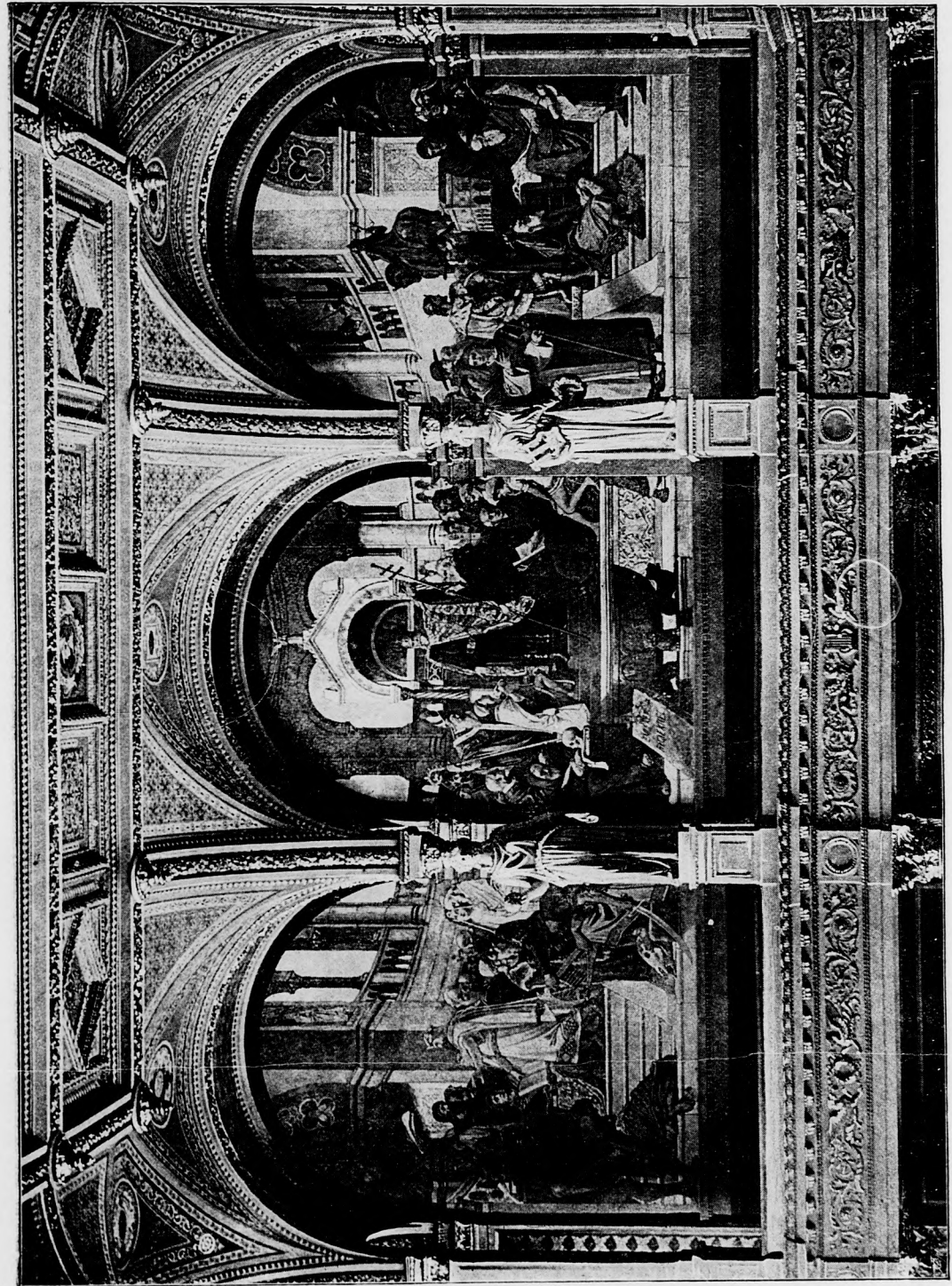
Jó ideig ott ültem hallgatózva, de egy hang se hallatszott. Feltápáskodtam a földről, s láttam a tükörben, hogy arcom oly dagadt, vörös, és utálatos, hogy csaknem megrémültem tőle. A sok kolbász sajgott a testemen, és megkeményedett, s valahányszor megmozdultam, sirtam a fájdalomtól. De mi volt ez bűnösségem tudatához képest?! Súlyosabban rám nehezedett ez, mintha a legnagyobb gonosztévő lettem volna.

Mikor sötétedni kezdett, fordult a zárban a kulcs, és belépett Murdstone kisasszony, egy darab kenyeret, húst, és tejet hozva. Letette az asztalra szó nélkül, azután visszavonult és újra rám zárta az ajtót.

Sokáig ültem ágyam szélén tünődve, vajjon jön-e még más valaki is. Mikor láttam, hogy az éjjel már aligha jönnek, levetkőztem, és lefeküdtem. Rettegve töprengtem azon, hogy vajjon mi lesz velem.

Soha sem fogom elfelejteni, hogy ébredtem fel másnap reggel. Milyen vidám és friss voltam az első pillanatban, s hogy lesújtott csakhamar az emlékezés gonosz, tompa nyomása. Murdstone kisasszony újra megjelent, mielőtt fölkeltem az ágyból; röviden tudatta velem, hogy egy félóra, de nem tovább, lemehetnek sétálni a kertbe. Meg is tettem, és így tettem öt napig tartó fogságomnak minden reggelén. Ha egyedül láthattam volna anyámat, térden esüsztam volna eléje, hogy bocsánatáért esedezzem; de az egész idő alatt — Murdstone kisasszonyon kívül — senkit sem láttam.

Ennek az öt napnak a hosszúságáról fogalma sem lehet senkinek. Esztendők helyét foglalják

Könyves Kálmán kora.

Szent István kora.

Nagy Lajos kora.

el emlékezetemben. Ahogy feszülten figyeltem mindenre a házban, ami felhallatszott hozzám; az órák bizonytalan váltakozása, különösen éjjel; a szörnyű álmok, és a lidércnyomás, amely rám nehezedett; az a különös érzés, hogy soha sem hallottam magamat beszélni; a félelem, és a lelki-fürdálás: mindez úgy tűnt fel előttem, mintha évekig tartott volna.

Fogságom utolsó éjszakáján arra ébredtem, hogy valaki a nevemet suttogta. Felriadtam az ágyban, s kinyújtva a sötétben karjaimat, így szóltam:

— Te vagy az, Peggotty?

Újra hallottam a nevemet, még pedig a kulcslyukon keresztül. Az ajtóhoz botorkáltam, s ajkamat a kulcslyukra illesztve, így susogtam:

— Te vagy az, édes Peggotty?

— Én vagyok, drága Davikám. Csendesesen beszéljen.

— Hogy van a mama, Peggotty? Nagyon haragszik rám?

— Nem, nem nagyon.

— Mi lesz velem, édes Peggotty? Tudod?

— Iskola. London közelében, — felelt Peggotty.

— Mikor?

— Holnap.

— Nem fogom látni a mamát?

— De fogja, — szólt Peggotty, — reggel. Egyetlenem, — folytatta halkán zokogva, — azt akartam mondani, hogy ne feledjen el engem soha, mert én sem felejtsem el soha magát. Én úgy gondját fogom viselni a mamának, ahogy mindig gondját viseltem. Jöhet még olyan idő, mikor boldog lesz, ha lehajthatja szegény fejét megint az ő bolondos, vén Peggottyjának a karjaira. És írok is majd magának, drágám. És majd, m—a—j—d...

Peggotty a kulcslyukot kezdte csókolgatni, mivel engem nem csókolhatott.

— Köszönöm, édes Peggotty, — szóltam, — köszönöm! Ugy-e, megírod majd Peggotty úrnak, meg a kis Emminek, meg Gummidgenének, meg Hamnek, hogy én nem vagyok olyan rossz fiú, amilyennek gondolnak, és hogy valamennyiüket szívből üdvözlöm.

A jó lélek megígérte, és mindaketten a legnagyobb gyöngédséggel csókolgattuk a kulcslyukat, én a kezemmel meg is simogattam, mintha Peggotty becsületes arca lett volna, azután elváltunk.

Reggel megjelent Murdstone kisasszony, és

közölte velem, hogy iskolába fognak adni. Azután bevitt reggelizni a nappaliba. Ott találtam anyámat, nagyon sápadt volt, és vörös volt a szeme a sok sirástól. Karjai közé rohantam, s gyötrődő lelkem mélyéből bocsánataért esedeztem.

— Ó, Dávid! — szólt anyám. — Ó, hogy megbánthattad azt, akit én szeretek. Iparkodjál megjavulni. Én megbocsátok, de nagyon megszomorítottál.

Megpróbáltam elfogyasztani búcsú-reggelimet; de a kenyéjeim rápereregtek a vajjas kenyerekre, és belecsurogtak a teámba.

— Vigyék le Copperfield úri ládáját! — szólt Murdstone kisasszony, mihelyt koci gördült a kapu elé.

Kerestem a szememmel Peggottyt, de nem volt sehol; sem ő nem jelent meg, sem Murdstone úr.

A fuvaros régi ismerősöm volt. A ládámát levitték a szekérhez és ráemelték.

— Isten veled, Dávid! — szólt az anyám. — Saját javad kívánja, hogy elhagyj bennünket. A szünidőre haza jössz majd, akkor jobb fiú leszel.

— Klára! — hangzott Murdstone kisasszony intő szava.

Murdstone kisasszony kikisért a kocsihoz, s útközben azt mondta, reméli, hogy magamba szállok, mielőtt rossz véget érnek. Azután felültem a szekérre, s a lusta gebe megindult velem.

VII.

Körülbelül félmérföldnyi útát tehattünk már, s a zsebkendőm csuron víz volt már a könnyektől, mikor a kocsi hirtelen megállította a lovát. Kitekintettem a kocsiból, hogy megtudjam, mi történt, s íme, nagy ámúlatomra, Peggotty rohant elő egy sövény mögül, s felkapaszkodott egyenesen mellém a szekérre. Mindkét karjával átölelt, s magához szoritott. Azután egy szót sem szólva, előszedett a zsebéből néhány darab kalácsot, papírba csomagolva, és a zsebembe gyömöszölte, meg egy erszényt, amit a kezembe nyomott. Majd egy újabb derekas ölelés után lemaszott a szekérről, és szó nélkül elszaladt. A kocsi pedig rászólt a lovára, és újra megindultunk.

Böven ráértem megvizsgálni az erszényt. Kemény, záros bőrszersény volt, s benne három fényes shilling.* De az erszény legdrágább kincse

* Angol ezüst pénz. Körülbelül 1 korona 20 fillér.

két félkoronás* volt, egy darab papirosba csavargatva, amelyre anyám kezeirásával ez volt írva: «Davikámnak. Szeretettel.» Ez annyira meghatott, hogy újra sirva fakadtam.

Miután jól kisírtam magamat, megkérdeztem a fuvarostól, akinek Barkis volt a neve, vajjon ő visz-e egészen Londonig? A fuvaros, aki nagyon szűk szavú ember volt, röviden azt felelte, hogy ő csak Yarmouthig visz, onnan pedig postakocsin megyek tovább. Hogy jobb kedvre deritem, megkínáltam egy darab kaláccsal, amelyet egy harapásra bekapott.

— Ő süttötte, mi? — kérdezte ezután.

— Peggottyt gondolja, Barkis úr?

— Hm! Őtet hát!

— Igen, ő süti minden pástétomunkat, és ő főz is nálunk mindent.

— Mit nem mond! Igazán? — szólt a fuvaros. Azután füttyölésre csucsoritotta a száját, de nem füttyölt. Jó idő múlva újra megszólalt:

— Hát aztán ő süti az almásrétest is? Oszd igazán ő főz mindent?

Megnyugtattam, hogy ez való igaz.

— Akkor hát mondanék valamit az úrának. Ír majd neki vagy egyszer, úgy-e?

— Minden bizonnyal írok, — szóltam én.

— Hm! — szólt lassan felém fordítva a szemét. — Hát ha majd ír neki, beleírhatná azt is a levélbe, hogy Barkisnak volna kedve. Megteszi? (Folyt. köv.)

PUSZTAVÁRON.

Bolyongok, mint egykor Ahasvér,
Nyugalmat esdve szüntelen,
Kivert vadként e zord magányban...
Nyugtát lelkem epedve várja,
De ez sehol meg nem jelen!

Köröttem esőnd. A rengetegben
Nyugodtan áll ős bércifok.
Csattogjon bár villám vad árja,
Csacsogjon bár vidám madárka —
Egykedvűen fogadja ott.

Te bércifok fönt a magasban!
Feléd szívem áhitva néz:
Szilárd legyen a bösz viharban,
— S hová utam visz akaratlan —
Bármily sorsban helyt állni kész!

Hanák József.

* Angol ezüst pénz. Harmadfél shilling. Körülbelül öt korona.

PÉCZELY JÓZSEF.*

Komáromban a múlt szerdán a Komárom városi s a megyei múzeum-egyesület hazafias ünnepet ült. Emléktáblát avatott föl azon a házon, amelyben két jeles fia, irodalmunk két hasznos, áldásos emlékü munkása: Péczely József és Tóth Lőrinc születtek.

Tóth Lőrinc csak két esztendeje halt meg, nyolevanhat éves korában, miután hosszú időn át patriarkája volt az Akadémiának s a Kisfaludy-Társaságnak. Emlékezete még elevenen él mindnyájunkban; de a másik ünnepeltről, ifj. Péczely Józsefről, aki ötvenöt esztendő óta alusza az örökálmot a debreceni nagytemetőben, a mi ivadékunk alig tud valamit. Az Akadémiában van egy kétezer koronás jutalom, amellyel fölvaltva történeti regényt, vagy történeti munkát szoktak megkoszorúzni; de talán még a koszorúsok sem igen tudják, hogy ki volt Péczely József. Könyvei, amelyek félszáz esztendővel ezelőtt híres munkák voltak, ma olvasatlanul porosodnak a nyilvános könyvtárak polcain. Kevés olyan szellemi hagyaték van s amióta az irodalom extenzíve óriássá növekedett, még fogy a számuk, amely számot tartathatna több generáció érdeklődésére. Péczely József munkái, amelyek első sorban történeti tárgyúak, anyag dolgában teljesen elavultak és szellemben sem találnak mindenben a mi időnk izlésével és ítéletével. Mindazáltal az a normális és természetes sors, hogy szellemi hagyatéka nekünk már csak tisztos és becses emlék a múltból, nem jelenti egyúttal azt is, hogy nevét is feledjük. Mint minden emberi alkotásnak, vagy mondjuk általánosabban, mindennek, ami élet, roppant nagy a temetője; de a temetőket illik és hasznos becsületben tartani.

Péczely Józsefet majdnem csak a születés köztötte Komáromhoz, ahol most szülőházát emlékel jelölték meg. Apja, akit szintén Péczely Józsefnek hívtak, aki irodalmunk és nemzetünk ébresztői közé tartozott, református pap volt Komáromban. Pap volt a nagyapja is a gömörmegyei Putnokon. Az apa és a nagyapa ifjan haltak el, alig voltak túl a negyven esztendőn, de az ifjabb Péczely József, bár egész életében sokat betegeskedett, megérte élete hatvanadik esztendejét. Debrecenben, ahogy akkor mondták,

* Ezt a szép cikket, melyet Zilahy Kiss Béla írt, a Budapesti Hírlapból vesszük át.

a magyar kálvinisták Rómájában tanultak apáról fiúra a Péczelek. Az idősebb Péczelek, miután kijárta a debreceni kollégiumot, ahol mint diák megtanulta a latin, görög, zsidó, arab, angol, francia és német nyelveket, öt esztendő telt el külföldön: a lipesei, jénai, berni, genfi és utrecht-i egyetemeken. Akkor a papi s a professzori műveltséghez szorosán hozzátartozott minél több nyelvnek tudása s a peregrinálás a nálunk műveltebb, előhaladottabb külföldön. Amint hazajött, a komáromi református egyház meghívta papjának s ott is halt meg kilenc év múltán, 1792-ben, negyvenkét éves korában. A XVIII. század nyolcvanas éveiben, abban a néhány esztendőben, amelyet a sors idősebb Péczelek Józsefnek a munkára adott, irodalmunknak nem volt nála szorgalmasabb és nevesebb munkása. Egész halom francia drámát fordított nyelvünkre. A magyar gárda irodalmi föllépése óta a XVIII. század második felében iróinknak a francia irodalom volt mintájuk, a német irodalmat csak utóbb, leginkább Kazinczy tette divattossá. Péczelek József mellett, hogy papi hivatalát becsülettel végezte, néhány esztendő alatt szinte mesésen sokat dolgozott. Lefordította Voltaire tragédiáiból: Zaire-t, Merope-ot, Tankréd-ot, aztán a Henriás című eposzát; angolból Young Éjszakai-t és megindította az első magyar tudományos folyóirat: a Mindenest Gyűjtemény-t.

1789-ben, abban az esztendőben, amidőn a francia forradalom kitörésével megkezdődött az európai nagy kavargás, született Komáromban az ifjabb Péczelek József. Csupán három esztendő volt, amidőn apja meghalt. Özvegy édes anyja, Varjas debreceni professzor leánya. ekkor visszament Debrecenbe s így Péczelek József a három első esztendőn, a Mezőtúron s a külföldi egyetemeken töltött pár éven kívül, egész életét Debrecenben töltötte. Unokaöccse volt Budai Ézsaiásnak, a történetírónak s talán az ő hatása, hogy Péczelek József is történetírára adta magát. Már tógás diák volt, amikor Csokonai Mihály ifjan, harminkét éves korában meghalt s negyedszázaddal utóbb ő állított emléket Debrecen legnagyobb költőjének sírjára. Még a kollégiumban megismerkedett Kazinczyval, aki a XIX. század első évtizedében sűrűn megfordult Debrecenben

s kor- és tanulótársa volt a nála csak egy évvel fiatalabb Kölesey Ferencnek. Kiváló tanuló volt; mezőtúri rektorságában «tanításbeli hasonlíthatatlan dexteritásával gyönyörűségére vált az eklézsiának» s midőn ettől a hivatalától megvált, a mezőtúri akaszték bizonyítványába, hogy: «A jövő Isten, amely iskolát meg akar áldani, adjon abba tanítóul Péczelek Józsefet.» Ezután Bécsben és Göttingában, a világ egyetemén töltött két esztendőt. A bécsi kongresszus esztendejében, 1815-ben került vissza Debrecenbe, hogy abban a kollégiumban, ahol ő is, apja is, nagyapja is

A MŰVÉSZETEK. — LOTZ KÁROLY FALPISZTÉMÉNYE A MAGYAR NEMZETI MŰZEUMBAN.

felcse, haláláig a klasszikus irodalmat s a történetet tanítsa. Nem sokkal utóbb feleségül vette előbb Budai Ézsaiás tizenöt éves unokahugát, Budai Krisztinát s amikor ez két évi házasság után meghalt, másodszor Kazinczy debreceni barátjának, a híres orvos-doktor Szentgyörgyi-nek Erzsike leányát.

Péczelek harmincnégy éven át volt professzora a debreceni kollégiumnak. Híres professzor volt, történeti leckéit nemcsak a diákok, de az iskola padjaiból már kikerült debreceniek s a Debrecenben megforduló idegenek is gyönyörűséggel hallgatták. Sem külsőségeiben, sem szellemi hajlamaiban nem volt olyan ember, hogy a népszerűség szárnyaira kapja. Kissé szürke, rideg alak; izlésben, erkölcsben puritán; hajthatatlan

akarat, merev ragaszkodás ahhoz, amit igaznak tart. Ilyen az az arckép, amelyet kortársai Péczelekről ránk hagytak. A kép lényegében igaz, de színei ríktók. Ha annyira rideg volt, amilyennek a hagyomány rajzolja, hogyan bálványozhatták tanítványai? Mert bálványozták professzorsága egész ideje alatt. Aztán Péczeleknak egész pályája alatt a diákokkal soha sem volt összekocanása, csupán professzor-társaival, a presbiterekkel s a kurátorokkal. Az ifjúság nem bálványozza a rideg, az annyira kapzsi embert, aminőnek Péczeleket kortársai festik. Vitathatat-

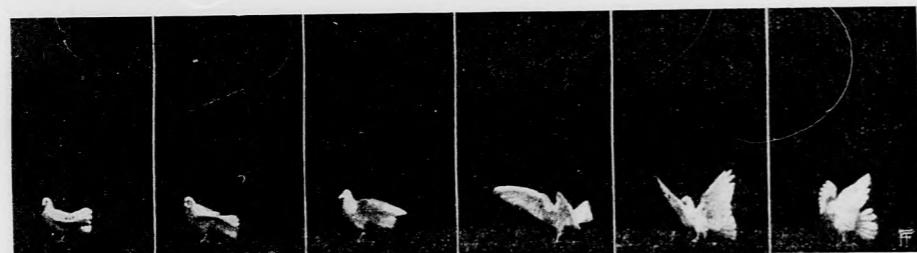
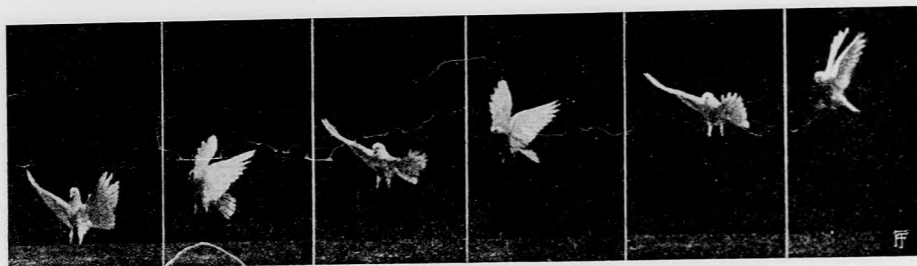
ségeért is viasz-katonának csúfolták s ez a viasz-katona mégis hihetetlenül közel tudott férközni az ifjúság szívéhez. Puritán izlésből megtiltotta az ifjúságnak a színházba járást; de nem volt annyira puritán, hogy ne szeresse Csokonait, akinek poézise nem mindig szemérmes s hogy össze ne gyűjtse és ki ne adja «Lant» címen négy füzetben legtehetségesebb tanítványainak költeményeit, amely költemények olykor eléggé profán dolgokról dalolnak. Hihetően nagyon takarékos ember volt, bár, tanítványainak vallo-mása szerint, úri házat tartott. A professzorok rendszerint szegény emberek, Péczeleknak pedig volt «háza, kertje, földje, pénze, mindene», hogy a hagyományt idézzük. Hogy pénzével üzérkedett, nem lehetetlen, de nem volt lelketlen Harpagon. Két esetet tudunk, amikor adósát pörölte, de akkor sem került sor a végrehajtásra. A fukarság vádja sem alaposabb. Puritán izléssel nem fért össze a páváskodás. A magánhitelezésnek, a kölcsönadásnak valószínűen nem volt barátja; de nem volt sem fukar, sem kapzsi. A kapzsiság vádját elég hitelesen cáfolja az a körülmény, hogy adósait nem rontotta meg pörökkel. Teljesen igaz van Balkányi Kálmánnak, aki az «Irodalomtörténeti Közlemények»-ben Péczeleket az uzsoráskodás vádja alól tisztázta, hogy a takarékos Péczeleknél principium volt.

Akadémiai székfoglalójában «A nemzeti gazdagság» címén azt hirdette, hogy a vagyonosság nélküli nincs műveltség, hogy a vagyonosság mindig a műveltség előtt jár. Fukarságát eléggé cáfolja az a körülmény, hogy amidőn Kisfaludy Károly meghalt, emlékkállításra száz forintot küldött Bajzának s hogy Kisfaludy barátaitól a Kisfaludy Károly emlékére kiadott könyvből, amelynek jövedelméből emléket akartak állítani, nem fogadta el, hanem megfizette a neki küldött tisztelet-példányt. A fukar Péczelek, aki csak kollégiumi professzor volt, a debreceni kollégiumnak tizenkétezer, az Akadémiának ötezer forintos alapítványt tett.

Különben nem az a lényeges a Péczelek életében, hogy fukar volt-e, vagy csak takarékos? Nem lényeges az sem, hogy könyvei: a «Summarium historiae Europaeae», aztán «A magyarok története Ázsiából kijövetektől fogva a mai

lanul kissé merev volt, mint szoktak lenni az olyan emberek általán, akiknek meggyőződéseik vannak s akik meggyőződésükhez körömszakadtáig ragaszkodnak. Ridegségét, merevségét kissé talán ríktóvá tehetné az, hogy társainál talantumosabb, műveltebb, munkásabb volt. A kiválóság nemcsak az irigység tárgya, de ok és alkalom arra is, hogy a kiválóságot megrágalmazták, hogy köréje koholmányokból legendák szövődjenek. Péczeleknak szinte páratlan szónoki talentumát, széles és alapos tudományát, roppant munkásságát, ritka sikereit a katedrán, már elefedték Debrecenben is; de arról még regélnek, hogy a kofák bankárja volt s hogy lelketlenül uzsoráskodott. A vád, ebben a terjedelemben, legalább is gyanús. Hisz merevségeért, rideg-

időig» már elavultak. Tudományos érdemeit az Akadémia, irodalmi érdemeit a Kisfaludy-Társaság honorálta azzal, hogy tagjává választotta. Mindennél nagyobb érdeme s emléket azzal véste be kitörülhetetlenül nemzete emlékezetébe, amit tanított, amiben egész életén át fáradozott, hogy: «a magyarnak semmi előbbvaló nem lehet: hogy nyelvünk, ezzel együtt nemzeti életünk minden lehető módon, minél előbb teljes kifejtődést, virágzást, önállási pontot, életet és állandóságot, nemzetünk Európa legműveltebb, legtiszteltebb nemzetei között fő-főrangot és helyet nyerhesen.» Ez a lángoló, a Széchenyiéhez hasonló ma-

LESZÁLLÓ GALAMP.

gyarság a lényeg Péczely életében. Erről kell megemlékeznünk a komáromi ünnep alkalmából, ahol emlékekkel jelölték meg a házat, amelyben született.

Pillanatnyi fényképfelvételek.

Az emberi szem nem érzékeny minden benyomás iránt. Ennek az érzékenységeknek van határa, mely határ a másodpercekben keresendő. Jobban mondva csak olyan mozgásokat tudunk meglátni, észrevenni, melyek például néhány másodperc alatt történnek meg. Ha ennél rövidebb idő alatt megy végbe valamely jelenség, akkor azt már nem látjuk.

Nem látjuk például a fényrengéseket, emberek és állatok különböző mozdulatait. Hogy ezeket a

pillanatnyi időben történő jelenségeket legalább képben megláthassuk, arra való a pillanatnyi fényképfelvétel. Ez észreveszi azokat a mozgásokat is, melyek iránt a szem érzéketlen.

E titok megfejtése beláthatatlan tudományos teret nyitott meg a kutatók számára. A gyors mozgásokat, mint például a repülést, ugrást vagy szaladást az ember folytonos, minden megszakítás nélkül való jelenségnek tekinté s az egyes mozzanatokról a szem nem vett tudomást, nem tudott tudomást venni.

A pillanatnyi fényképfelvételek a mozgás egyes mozzanatait is fel tudják tüntetni. A felvételnél

természetesen igen rövid időre van szükségünk, mert ettől függ az egyes mozgások megörökítése. Ha a madár repülését szabad szemmel akarnók megfigyelni, már mindjárt a kezdő mozdulatokat nem vennők észre. A madár repülésének pontos megfigyelése különösen a kormányozható léghajó feladatának megoldására szükséges.

A két másodpernyi időre beállított fényképező-gép sem elég erős arra, hogy pillanatnyi mozgásokat, pl. repülést fel tudjon tüntetni. Lemezünkön elmosódott, homályos képet látunk, melyben a mozgás egyes mozzanatai egymással egybeolvadtak.

A kép sokkal jobban sikerül, ha a másodperceknek csak egy kis részét használjuk fel a megvilágítás idejéül. Az olyan mozgás, mely csak

MAGAS UGRÓ.

mutat mást, mint valót, a tény, amelyen a legkisebb eltérést sem fedezhetjük fel.

A kilőtt golyó, vagy a lecsapó villám fényképfelvételehez a másodperceknek $\frac{1}{400}$ — $\frac{1}{10000}$ része teljesen elegendő. E rövid időközöket a fényképező-gépeken elhelyezett szabályozókkal mérjük meg.

A pillanatnyi fényképfelvétel terén ma óriási a haladás. A gépek nagysága egész odáig töpörödött össze, hogy azokat még a mellényzsebben is kényelmesen elhordozhatjuk.

A pillanatnyi fényképfelvételek legjelesebb mestere Marey, a párisi Collège de France-nak nagy hírű tanára volt (+ 1904). A múlt század hatvanas éveitől kezdve különösen a mozgások elemzésével foglalkozott behatóan. Ő alapította meg ezt a tudományt, melynek egyik legnagyobb segítő eszköze az általa feltalált kinematograf (mozgófénykép). A mozgófényképek fényes bizonyítéka Marey mozgás elemzésének. Hogy ezt megérthessük, nézzük csak mi is az a mozgófénykép? Ez nem egyéb, mint a mozgásnak képben való bemutatása. Olyanforma eszköz ez, mint a bűvész-kamara (laterna magica), de míg a bűvész-kamaránál a képek minden mozdulat nélkül jelennek meg, addig a kinematograf képei a mozgásokat is fel tudják tüntetni. Egy ház égését és eloltását mozgófényképek segítségével igen hiven be lehet mutatni.

A mozgófénykép hosszú szalagján a mozgás egyes mozzanatai egymás mellett láthatók; ha

UGRÓ KUTYA.

egy pillanatig tart és amelyről tíz egymásután következő felvételt készítünk, a szem előtt szinte rejtélyes és hihetetlen jelenségnek fog felütni. De gépünk élethíven mutatja be a tíz kép sorozatát s a lemez soha sem

most ezt a szalagot gyorsan húzzuk el szemünk előtt, akkor a sok mozgás egy mozgássá alakul át. Tehát úgy fogjuk látni, amint a való életben. Íme, ezért helyes Marey-nek a mozgások elemzésére vonatkozó elmélete.

A Marey-féle fényképfelvételekből sokat okúlhatnak a tornászok, különösen azok, kik az ugrásban vagy szaladásban lelik kedvüket. E képek felvilágosítják őket a test tartásáról, az izmok munkájáról s más egyéb dolgokról, melyeket szabad szemmel nem vennének észre.

Mai számunkban bemutatunk több ilyen pillanatnyi fényképfelvételt. Az egyik a mozgásoknak azt a sorozatát mutatja be, midőn egy galamb leereszkedik a földre, a másik a tyúk egy lépését tünteti fel, harmadik képünkön egy magas ugrót, a negyediken pedig egy ugró kutyát láthatunk.

A CIRKUSZ-KIRÁLY.

Írta Krúdy Gyula. 4

NEGYEDIK FEJEZET.

amelyben Búgó Pál uram növénydekét megismerteti a régi diákléttel.

A debreceni Nagy-Péterfia századok óta legfeljebb annyit változott, hogy a zsúpos, nádfődeles házikók helyett kőből való házak épültek. No meg az utcát is kikövezték itt-ott. A lakói a derék, becsületes polgárok, akik nemzedékről-nemzedékre diákfiúkat nevelnek a hazának.

Mert nem kell ám azt gondolni, hogy Debrecenben minden «kosztos» ember rá van szorúlva arra a néhány forintra, amit a diákért fizetnek. Dehogy is van rászorúlva. Hazához veszi a diákot, mert már az apja és nagyapja is azt eszelekedte. Hogyan is lehetne el diákmagolás, zenebona nélkül az a ház, ahol száz esztendő óta mindig diákok laktak? Mintha a nagy kollégiumtól azt kívánnák, hogy ezentúl magtár legyen és ne eressen be küszöbén diákot, mikor sok száz esztendő óta egyebet sem tesz, mint kicsiny korában befogadja az öklömnyi gyereket, hogy azután mint szakállas, érett férfit bocsássá ki a világba.

Híres diáktartó ember volt Szűcs Péter uram, derék, becsületes eszmadiamester. Csak amolyan

EGY TYÚK LÉPÉSE.

régi módi sárga házikója volt a Nagy-Péterfia egy kis mellékutcájában, de mindig volt benne legalább egy tucat diák. A házigazda a ház hátuljában húzta meg magát, ott foltozta a cipellőket, mert hej annak a nemes csizmadia virtusnak is vége van már régen, hogy a csizmadia a világ minden kincséért se vett volna a kezébe mást, mint eszmat.

Ott kalapálgatott Szücs uram a házvégében, míg elől három-négy szobában a diákok zajongtak. Ez volt Szücs uram fülének a legkedvesebb zene. Neki nem volt gyermeke.

Néha le-letette a kalapácsot és nagy harcsa bajszát félresimitva, így szólt:

— Vajjon mért lármáznak már megint a lurkók? — és odalopózott a ház elejére, ahonnan kihallgatta a deákok beszédét.

Bíz azok semmi máson nem vitatkoztak, mint azon, hogy fel kellene újítani a régi diákéletet.

Szücs uram letette a foltozni való csizmat, homlokára tolta az okulárét, mert ehez már maga is értett egy keveset. Hisz éppen úgy ismerete a régi diákokat, mint a mostaniakat.

A diákszobában egy hosszú nyakú, drótszőg hajú ifjú vitte a szót. Már nem valami fiatal gyerek. Ha nem beretválná az arcát, hát szép hosszú szakálla, bajusza lehetne. Búgó Pál uram volt az, senki más, aki odabenn eképpen beszélt:

— Fiúk, én még ismertem a híres Szoboszlait, az utolsó debreceni híres nagy botost.

(Szücs gazda csaknem elkottyantotta magát: «de én is ám; hisz nálam lakott!» s szájára tette a kezét, nem akarta megzavarni kedves deákjainak a tereferéjét.)

— Az volt csak a diák, — folytatta Búgó Pál. — Olyan diák még a világon se volt, mint a híres Szoboszlai. A nagy bot, (volt vagy félmázsás) az ő jelvénye volt. Aztán, ha végig hangzott a folyosón a kiáltás: Ad arma! ami azt jelentette, hogy tűz van valahol a városban. Fegyverre fiúk, akkor Szoboszlai uram vette a nagy botot és rohant legelő. Hej, másféle volt akkor a diákélet!

Így beszélt Búgó Pál uram és pipájából tovább fújta a füstöt.

Kászoni Miklós, aki ott hallgatta egy sarokban a Búgó uram beszédét, halkán megszólalt:

— Hej, megforgatnám én azt a nagy botot, ha nekem szabad volna. De nekem nem szabad. Megígértem az édesapámnak, hogy én ezentúl tanulni fogok.

János öccse, aki mellette állott, biccentett a fejével:

— Hiszen terólad mindnyájan tudjuk, hogy hatalmas fiú vagy. Neked nem kell újólag bemutatni az erődöt.

— Az már igaz! — hagyta helyben Búgó Pál. — Olyan erős fiú nem igen akad a kollégiumban, mint Miklóska.

— Dehogy is nem, — kiáltotta egy fekete képű, kún fiú; Taksonynak, hívták. — Gyepre,

pupák. A kúnok között is teremnek még erős legények.

Miklós vonakodva húzódott félre.

Az igaz, hogy hatalmas gyerek volt Taksony. Válla, nyaka izmos. A szemének meg olyan szilaj tekintete volt, hogy valami kisebb diák már attól is megrémült.

— No gyere elő, te híres! — inceskedett a kún.

— Nekem nem szabad, — felelt Miklós és hátat fordított a fiúnak.

A szobában levő diákok nevetve néztek össze.

— Persze, hogy nem, — kiáltotta Taksony. — Mert gyáva vagy.

Megfordult erre Kászoni Miklós. Olyan fehér lett az arca, mint a fal. Még csak a kabátját sem dobta le. Megragadta a Taksony előre feszített két karját, a levegőbe emelte, aztán szép csendesen leeresztette a földre, hogy meg ne üsse magát. A kún úgy feküdt ott szétterpeszkedve, mint egy béka.

— Ez aztán kemény gyerek! — rikkantotta el magát Szücs csizmadia az ablak alatt, mert már tovább nem győzte a hallgatást. Berohant a szobába s nagyot parolázott Miklóssal:

— Öcsém, ha még egyszer nagy botost választanak a debreceni ős-kollégiumban, tied lesz a nagy bot, senki másé. En mondom, Szücs Péter!

A diákok kórusban kiáltották:

— Éljen, ami új nagybotosunk!

Csak Miklósnak nem tetszett az egész dolog. Lehorgasztott fővel, haragosan ment ki a szobából. Jánoska utána.

— Mi bajod lett egyszerre? — kérdezte az öccse.

— Az, — felelt komoran Miklós, — hogy megszegtem az apámnak tett fogadalmamat. Megint ott kezdem egész előről, a birkózáson. Maholnap ismét a háztetőn fogok tótágast állani. Tudom, Búgó uram is ugyancsak haragszik. Mert édesapánk őt kérte meg, hogy vigyázzon rá, megtartom-e ígéretemet.

Búgó uram már jött is:

— Ej, ej, Miklóska, — dohogott. — Ez meg ne történjék többé! Igaz, ami igaz, bennem is felforrna a vér az ilyesmire, de az igazi erős embert az jellemzi legjobban, hogy indulatain tud uralkodni.

— Nem is teszem többet, — mondta Miklós. — Édes apámnak tett fogadalmam az első: tanulni fogok és semmi mással nem törődöm.

Jánoska megszorította a bátyja kezét:

— Jer, menjünk, vegyük át együtt a holnapi leckét.

— Az lesz a legokosabb — indítványozta Búgó uram.

De hát hiába volt Jánoskának minden igyekezete. Hiába ült a könyv fölött Miklós éjszakákon. A verejték kiütött a homlokán, azok a fránya betűk még sem akartak a fejébe menni. Mikor már azt hitte, hogy megtanulta a leckéjét, akkor vette csak észre, hogy az elejét elfe-

lejtette. Ha pedig az eleje eszébe jutott, akkor a közepe, meg a vége párolgott el.

— Soha sem lesz belőlem semmi, — sóhajtott nagy keservesen, mikor sokszor hajnal pirkadáskor tette le a könyvet és aludni tért; de még az ágyban is tovább motoszkáltak a fejében a keserves gondolatok, míg lassan álom érezkedett szemére. Akkor is folyton latin mondatok, matematikai képletek, fizikai tételek kóvályogtak álmában. Egyszer reggel boldogan újságolta Jánoskának.

— Almomban egy igen nehéz, bonyolult egyenletet fejtettem meg és Baranya tanár úr homlokán csökolt örömben.

Persze, mindez csak álom volt. Mert éppen szegény Miklós a legegyszerűbb egyenletet se tudta volna megfejteni. A dörmögő Baranya tanár úr meg sohase volt esőkolódzó kedvében.

Így szenvedett, gyötörődött a szegény Miklós, míg Jánoska mindent megtanult. Amit egyszer elolvasott, azt másodsorra már akár szó szerint el tudta mondani. Ha példát kellett állítani a többi elé, a tanárok csak Kászoni János nevét ejtették ki. — De viszont a pajkos fiúkat sem fenyegették meg másképpen:

— Te is komédiás akarsz lenni, mint az a hőbortos Kászoni Miklós?

Mert hogy hogy nem, valamiképpen mindenki megtudta Miklóskának kalandját a falusi komédiásokkal. Bizonyosnak látszott, hogy az uracskodó Vinczehegyi Bélának járt el a szája. A diákok nem is hívták másképpen egymás között Miklóst, mint a «Komédiás Kászoni»-nak. Mindenki csak azt látta, hogy ő kelme vándorkomédiások közé keveredett és azoknak sátrában mutogatta magát.

«Komédiás Miklós» néha elkeseredve sóhajtott fel:

— Hej, még három hónap előtt be megfürösztettem volna Bélácskát a legsárosabb pocolyában! De hát most már nem szabad!

Ez a «hát már nem szabad» keserítette el Miklóst legjobban. Semmihez sem volt kedve.

Még Maglódi úr, a tornatanár is csodálkozva tapasztalta, hogy Kászoni korántsem olyan kitűnő tornász, mint az előző esztendőben volt. Csak úgy immel-ámmal mászott föl a magas póznákra, mikor pedig lejött, szédülésről panaszkodott. A bakot nem ugrotta át soha és az évvégi torna-vizsgálaton sem ő nyerte el az első díjat.

— Kászoni, — szólt egyszer Maglódi tanár úr, — le foglak csapni az előtornászságról.

Hej, hogy borult volna lángba a Kászoni arca azelőtt egy esztendővel! Most még csak a szempillája sem rezdült meg.

Maglódi tanár úr egyszer, tornázás után, kézen fogta Miklóst és bevezette a szobájába.

— Kászoni, — kezdte, — én neked mindig jóakaród voltam. Mondd meg, mi bajod? Miért horgasztod le a fejed, mért nem lehet szavadat venni? Mi kínozza lelkedet? Vagy beteg vagy?

— Nincs nekem semmi bajom, — felelt Miklós.

— Szólj igazat! — intette Maglódi úr. — Én ismerlek jól, Miklós. Beszélj őszintén.

Miklós hallgatott, aztán így szólt remegő hangon:

— Az az én bajom, tanár úr, hogy hiábavaló minden igyekezetem. Én már mindig számáramaradok.

— Ejnye, hogy beszélhetsz így öcsém? A kitartó szorgalomnak mindig meg van a magagyümölese. Csak idő kell hozzá. A szorgalomnak sincs meg nyomban a kellő eredménye, de bizonyos, hogy meg lesz az eredménye. Különben majd gondom lesz rá, hogy tanáraid megtudják, milyen nagy igyekezettel vagy.

— Köszönöm jóindulatát, tanár úr, — szólt Miklós. — Csak arra kérem, hogy ha majd egyszer édes apám is talál tudakozódni utánam, neki is azt mondja, hogy fia megtartotta fogadalmát, szorgalmas, igyekvő volt.

Karácsony hetében, amikor az ünnepi szünidőtől már egy-két nap választja el a diákokat, izgatott, szórakozott lesz még a legjobb tanuló is. Ilyenkor osztják ki az értesítőket.

A diákok tele vannak jókedvvel, reménységgel, mindegyiknek van valami terve, hogyan használja fel a rövid szünidőt. Meg aztán itt a karácsony, az ajándékok ideje is. Mindegyik vár ajándékot valakitől. Vajjon milyen lesz? Mindegyik tudja, hogy az ajándékozás készségét nagyban előmozdítja a jó bizonyítvány. A nagybácsik, nagynénik éppen úgy örvendeznek a jeleseknek, mintha legalább is ők kapták volna.

Eljött az értesítő kiosztásának napja. Aznap kezdődött a vakáció is. Zsibongott a diák-had az osztályokban és ugyancsak csapkodták az ajtókat.

Végre jöttek a tanár urak a fehér papiros ívekkel. (Folyt. köv.)

VÖRÖSMARTY BÉLA.

1844—1904.

Vörösmarty Béla, Vörösmarty Mihálynak, a nagy költőnek jeles fia, a ki különösen a jogtudomány terén tűnt ki, meghalt. Az apja nagy nevének kívül a gyermektelenül meghalt Deáké is hozzáfűződik személyéhez, ama valóban atyai szeretet révén, melyet a nagy államférfiú költő barátjának gyermekei iránt táplált. Az atya s a gyámatya személyében tehát a magyar irodalom és politika legnagyobb hagyományai egyesültek Vörösmarty Bélában s a közügyelmet élénken reávonozták volna akkor is, ha nem lett volna tehetsége, képzettsége és jelleme révén a magyerejéből is kiváló munkása közéletünknek.

Akkor született, — 1844-ben — amikor teljes erejével folyt már az a nagy nemzeti küzdelem,

A középiskolák III. osztályában előírt KÖTELEZŐ- ÉS HÁZI OLVASMÁNYOK.

Az I. és II. osztályban előírt olvasmányok jegyzékét lásd az előző számokban.

A miniszteri tantervben elő vannak írva: Petőfi és Aranyon kívül Berzsenyi, Kölcsey, Vörösmarty és Eötvös hazafias és vallásos lírája; továbbá kisebb novellák és rajzok, elbeszélő és leíró darabok Gvadányitól (A peleskei nótárius, Alföldi képei), Kisfaludy Sándortól (Dobozi), Kisfaludy Károlytól (Vig elbeszélések, Jókaitól (Nagyenyei két fűzfa, Népvilág).
Megfelelő füzetek:

Arany János. Válogatott kisebb költemények 1 kor.
Berzsenyi Dániel válogatott versei. (M. K. 3.) 30 fill.
— Versei. *Toldy F.* (O. K. 187—90.) 80 fill.
Cox. Görög regék 6 kor.
Gvadányi J. A peleskei nótárius. *Kardos A.* (M. K. 79.) 30 fill.
— Egy falusinótáriusnak budai utazása. (O. K. 107—9.) 60 f.
Jókai Mór. Népvilág. Iskolai kiadás. *Szinnyei F.* (M. K. 254.) 1 kor 60 fill.
— Népvilág 1 kor 60 fill.
— Szemelvények műveiből. (A nagyenyedi két fűzfa. A peregrinus.) (T. O. 7. sz.) 40 fill.
— A nagyenyedi két fűzfa. *Váró F.* (M. K. 332.) 30 fill.
— A magyar nemzet története II. és III. köt. 8 kor.

Kisfaludy Károly. Válogatott vig elbeszélései. *Bánóczy J.* (M. K. 148.) 30 fill.
— Mátyás diák. Szilágyi Mihály szabadulása. Hűség próbája. *Bánóczy J.* (M. K. 202.) 30 fill.
— Mátyás diák. Hűség próbája. (O. K. 1147.) 20 fill.
— Vig beszélei. (O. K. 150—53.) 80 fill.
— Versei. *Toldy F.* (O. K. 247—50.) 80 fill.
Kisfaludy Sándor. Válogatott regéi. *Szigetvári I.* (M. K. 125.) E füzetben megvan Dobozi is 30 fill.
— Dobozi. (Vasárnapi Könyvtár) 40 fill.
Kölcsey F. válogatott versei. *Négyesy L.* (M. K. 95.) 30 f.
— Versei. *Toldy F.* (O. K. 224—228.) 1 kor.
Niebuhr. Görög hősök története. *Gaal M.* Kotva 1 kor.
A IV. osztály olvasmányai a következő számban.

Kap-
hatók: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság

Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1904 évi október 1-ső napjától.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

vonat- szám	Déletelt			Déltűn			
	óra	perc	hová	vonat- szám	óra	perc	hová
102	1 00	kel.ost. expv.	Bécs, Páris, Ostende, Lon- don	6104	12 05	szv.	Czegled, Szolnok
146	5 50	szv.	Palota-Ujpest	4108	12 50	szv.	Palota-Ujpest
6102	6 35	szv.	Czegled, Szolnok	158	1 10	szv.	Dunakeszi-Alag
150	6 40	szv.	Dunakeszi-Alag	106	1 4.	gyv.	Bécs, Páris
6102	6 45	szv.	Esztergom	4112 ¹⁾	2 05	szv.	Piliscsaba
148	6 55	szv.	Palota-Ujpest	160	2 20	szv.	Palota-Ujpest
6012	7 05	gyv.	Lajosmizse	704	2 30	szv.	Verciorova,
1404	7 20	gyv.	Zsolna, Berlin			szv.	Bukarest, Bázias
104	8 05	szv.	Bécs	120	2 35	szv.	Érsekújvár
152	8 05	szv.	Dunakeszi-Alag	4104	2 40	szv.	Esztergom
708	8 15	gyv.	Temesvár, Órsova, Bázias	720	2 45	szv.	Czegled
712	8 30	szv.	Temesvár, Ka- rásheles, Bázias	6002	2 55	szv.	Lajosmizse
116	9 25	szv.	Bécs, Berlin	162	4 15	szv.	Palota-Ujpest
154	9 35	szv.	Palota-Ujpest	130	4 25	szv.	Nagy-Maros
				716	4 30	szv.	Szeged
				108	5 15	szv.	Bécs
				164	6 00	szv.	Palota-Ujpest
				1406	6 15	szv.	Zsolna, Berlin
				124	6 20	szv.	Pószony
				4106	6 40	szv.	Párkány-Nána
				4106	6 40	szv.	Esztergom
				710	6 50	szv.	Verciorova,
				6014	7 25	szv.	Bukarest, Bázias
				166	7 40	szv.	Lajosmizse
				132 ²⁾	7 50	szv.	Palota-Ujpest
				168	8 30	szv.	Váz
				118	10 00	szv.	Palota-Ujpest
				706	10 10	szv.	Bécs, Páris
				714	10 20	szv.	Szeged, Bázias,
				1408	10 30	szv.	Bukarest
				902 ³⁾	11 20	szv.	Kis-Kun- Félegyháza
				702 ⁴⁾	11 30	szv.	Zsolna, Berlin
						keleti expv.	Belgrád,
						keleti expv.	Konstantinápoly
						keleti expv.	Bukarest,
						keleti expv.	Konstantinápoly

¹⁾ Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 20-ig közlekedik.

²⁾ Csak október és április hónapokban közlekedik.

³⁾ Minden kedden, esztörtökön és vasárnapon közlekedik.

⁴⁾ Minden szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra

vonat- szám	Déletelt			Déltűn			
	óra	perc	honnan	vonat- szám	óra	perc	honnan
701 ¹⁾	12 50	kel.ost. expv.	Konstantinápoly	155	12 55	szv.	Palota-Ujpest
143	5 40	szv.	Bukarest	703	1 25	szv.	Bukarest
6104	6 15	szv.	Dunakeszi-Alag	103	1 50	szv.	Verciorova,
1407	6 25	szv.	Szolnok, Czegled	157	2 10	szv.	Bázias
145	6 35	szv.	Berlin, Zsolna	159	3 05	szv.	Páris, Bécs
217	7 05	szv.	Palota-Ujpest	6001	3 15	szv.	Dunakeszi-Alag
			Párkány-Nána	159	3 05	szv.	Palota-Ujpest
			Bukarest,	6001	3 15	szv.	Lajosmizse
709	7 15	szv.	Verciorova,	127	3 55	szv.	Nagy-Maros
			Bázias	6103	4 15	szv.	Szolnok, Czegled
4107	7 25	szv.	Dorog	4103	4 30	szv.	Esztergom
147	7 35	szv.	Palota-Ujpest	161	5 40	szv.	Palota-Ujpest
117	7 45	szv.	Páris, Bécs	115	5 55	szv.	Bécs, Berlin
6011	7 50	szv.	Lajosmizse	163	6 50	szv.	Palota-Ujpest
149	8 00	szv.	Dunakeszi-Alag	105	7 00	szv.	Bécs
131	8 10	szv.	Párkány-Nána	711	7 10	szv.	Temesvár, Bázias
713	8 25	szv.	Kis-Kun- Félegyháza	707	7 40	szv.	Temesvár
4101	8 35	szv.	Esztergom	4109 ²⁾	8 10	szv.	Piliscsaba
151	9 10	szv.	Dunakeszi-Alag	165	8 20	szv.	Palota-Ujpest
1403	9 40	szv.	Berlin, Zsolna,	125	8 45	szv.	Nagy-Maros
			Pószony	107	9 05	szv.	Bécs
153	10 20	szv.	Palota-Ujpest	4105	9 15	szv.	Esztergom
715	10 55	szv.	Szeged	1405	9 45	szv.	Berlin, Zsolna
119	11 05	szv.	Érsekújvár	719	9 55	szv.	Szolnok, Czegled
				167	10 15	szv.	Palota-Ujpest
				126 ³⁾	10 30	szv.	Váz
				901 ⁴⁾	10 55	keleti expv.	Konstantinápoly
				101	11 00	keleti expv.	Belgrád, London,
				6013	11 10	szv.	Ostende, Páris, Bécs
						szv.	Lajosmizse

¹⁾ Érkezik minden hétfőn és esztörtökön.

²⁾ Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 20-ig közlekedik.

³⁾ Csak október és április hónapokban közlekedik.

⁴⁾ Érkezik minden kedden, esztörtökön és szombaton.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre - 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

COPPERFIELD DÁVID ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

Az ifjuság számára átdolgozta Mikes Lajos.

— Hogy Barkisnak volna kedve? — ismételtém ártatlanul. — Ennyi az egész üzenni valója? Hiszen ezt az üzenetet személyesen sokkal jobban átadhatná neki.

De mikor még egyszer komolyan ismételte előbbi kívánságát, készségesen elvállaltam a megbízást.

Barkis úr ezután, egy szó nem sok, annyit sem szolt többé az egész úton. Én pedig lefeküdtem a szekérben egy zsákra, és elaludtam. Mélyen aludtam, amíg Yarmouthba nem értünk. Yarmouth annyira újnak, és idegennek tűnt fel előttem a fogadó udvarán, ahova behajtottunk, hogy azonnal lemondtam arról a titkos reménységeről, hogy találkozom ott valakivel Peggotty úr családjából.

A postakocsi csillogva-ragyogva ott állt az udvaron, de ló nem volt még eléje fogva, s éppen azon tűnődtem, mi lesz a ládámmal, amelyet Barkis úr letett a rúd mellé az udvar kövezetere, mikor egy bolthajtásos ablakból, amelyen néhány szárnyas lógott, kihajolt egy nő és így szolt:

— A blunderstonei kis uraság?

— Az vagyok, asszonyom, — szoltam.

Erre megrántott egy csengőt és kikiáltott:

— Vilmos, vezesd az ebédlőbe az urat!

A kiáltásra az udvar túlsó felén levő konyhából egy pincér szaladt ki, és nagyot nézett, mikor látta, hogy csak *enem* kell bevezetnie az ebédlőbe.

Tágas, hosszú szoba volt, néhány nagy térkép

lógott benne. Leültem félénken egy székre az ajtó tőszomszédságában, s mikor a pincér asztalt terített számomra, s az abroszra terítéket rakott, fülég elpirultam. Néhány szelet húst hozott be főzelékkel, széket tett az asztal mellé, és barátságosan így szolt:

— Tessék, óriás uram.

Leültem az asztalhoz, de azt tapasztaltam, hogy nagyon bajos dolog ügyesen banni a késsel meg a villával, ha a pincér ott áll szemben az emberrel, és merően rá bámúl. A második szelet húsnál így szolt:

— Egy itca söre is van. Most hozzam?

Megköszöntem a figyelmeztetést, és azt mondtam, hogy: «kérem». Erre felkapott egy kancsót, s tele töltött sörrel egy nagy poharat, aztán a világosság felé tartva megcsillogtatta.

— Teringettél! — szolt. — Tisztességes porció, úgy-e?!

— Bizony az, — szoltam mosolyogva, mert örültem a jó kedvének. Hunyorgós szemű, borvirágos képű ember volt, égnek meredt tuskés haja, s amint ott állt, egyik kezét csipőjére támasztva, s a másikkal a poharat a világosság felé tartva, egészen meghódított a nyájasságával.

— Tegnap volt itt egy úr, — szolt, — egy erős úri ember, beállított, s kért egy pohárral ebből a sörből. Csak *ebből* akart. Mondtam neki, ne tegye, — megitta, és holtan rogyott össze. Nagyon erős volt neki. Nem is volna szabad csapra verni, anyi bizonyos.

Ez a szomorú eset nagyon megdöbbenett, s azt mondtam, jobb is lesz tán, ha vizet iszom.

— Lássá, — szolt a pincér, mialatt félszemét behúnyta, folyton a világosság felé nézett még a sörös poháron keresztül, — a gazdám nem